

**TEKSTİL ve HAZIR GİYİM YAN
SANAYİ SEKTÖR RAPORU**

***TİCARET BAKANLIĞI
İHRACAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ***

TEKSTİL VE HAZIR GİYİM YAN SANAYİ RAPORU

SEKTÖRÜN TANIMI

GTİP NO:

- 5204- Pamuktan dikiş iplikleri
- 5401- Sentetik ve suni filamentlerden dikiş ipliği
- 5508- Sentetik ve suni devamsız liflerden dikiş ipliği
- 5601- Vatkalar
- 5602- Keçe
- 5603- Dokunmamış mensucat
- 5604- Dokumaya elverişli maddelerle kaplanmış kauçuk ip ve halatlar
- 5806- Dokunmuş kordelalar, böldükler
- 5807- Etiketler
- 5808- Parça halinde kordon, saçak, ponpon vb.
- 5810- Parça, şerit, motif halinde işlemler
- 5811- Kapitoneli mensucat
- 8308- Adi metallere kopçalar, perçinler, boncuklar vb.
- 9606- Düğme, çıtçıt, yapışan fermuar vb.
- 9607- Fermuar

Tekstil ve hazır giyim sanayinin üretim, istihdam ve ihracat bakımından ekonomimizdeki ağırlığı dikkate alındığında, bu sektöre girdi temin eden yan sanayinin de önemi ortaya çıkmaktadır. Bir hazır giyim ürününde kullanılan tüm yan sanayi ürünlerinin, o üründe yarattığı katma değer yaklaşık %10 oranında olduğu kabul edilmektedir.

Bir hazır giyim ürününde kullanılan düğme, fermuar, tela, astar, vatka, çıtçıt, kopça, dikiş ipliği vb. yan sanayi ürünleri, o ürünün kalitesini ve kullanım ömrünü doğrudan etkilemektedir. Çalışmayan veya çabuk bozulan bir fermuar, birkaç kullanımda kırılan veya düşen düğmeler, tüketicinin gözünde ürünün değerini bir anda sıfıra indirebilir. Dolayısıyla, bir hazır giyim ürününde kullanılan yan malzemeler, o ürünün toplam kalitesinde hayati bir öneme sahiptir.

Güçlü bir tekstil ve hazır giyim yan sanayi, tekstil ve hazır giyim sanayinin de entegrasyonu açısından son derece önemlidir. Bu malzemelerin yerli sanayi tarafından karşılanması, hem daha fazla katma değer yaratılması hem de tekstil ve hazır giyim sanayinin zamanında üretim ve zamanında teslimat süreçlerini olumlu yönde etkilemesi bakımından önem arz etmektedir. Tekstil ve hazır giyim yan sanayi büyük ölçüde iç pazara yönelik olarak çalışmaktadır. İhracata ise daha çok dolaylı olarak katkı sağlamaktadır.

TÜRKİYE DIŞ TİCARETİ

İhracat

Tekstil ve hazır giyim yan malzemelerinin ihracata olan katkısı büyük ölçüde dolaylı olarak gerçekleşmektedir. 2022 yılında 1 milyar 386 milyon dolar olarak gerçekleşen sektör ürünleri ihracatı önemini korumaya devam etmiştir.

Sektörde en büyük payı %55,3'lük oranla 5603 GTİP numaralı "Dokunmamış Mensucat" (tela) oluşturmakta olup; Onu %7,6'lık pay ile "dokumaya elverişli maddeler vatka ve vatkadan mamul eşya" ile %5,8'lik pay ile "adi metallere kancalar, toka, kopça vb." ürün grupları takip etmektedir.

Ürünlere Göre Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İhracatı (ABD \$)

GTİP Kodu	GTİP Tanımı	2020	2021	2022	2021/22	2022
		Değer	Değer	Değer	Değişim	Pay
5204	Pamuktan dikiş ipliği	16.122.613	11.223.860	3.215.427	-71,4%	0,2%
5401	Sentetik ve suni filamentlerden dikiş ipliği	26.051.429	31.527.266	31.971.197	1,4%	2,3%
5508	Sentetik ve suni devamsız liflerden dikiş ipliği	10.481.841	13.406.829	19.108.222	42,5%	1,4%
5601	Dokumaya elverişli maddelerden votka ve vatkadan mamul eşya,	73.953.236	77.734.688	104.815.911	34,8%	7,6%
5602	Keçeler	51.902.462	68.203.429	74.600.381	9,4%	5,4%
5603	Dokunmamış mensucat	693.126.219	751.201.794	767.095.595	2,1%	55,3%
5604	Dokumaya elverişli maddelerle kaplanmış kauçuk ip ve halatlar	18.814.071	19.452.545	24.585.949	26,4%	1,8%
5806	Kordelalar (58.07 pozisyonundakiler hariç),	45.490.571	53.418.006	55.205.357	3,3%	4,0%
5807	Dokumaya elverişli maddelerden işlenmemiş etiketler, armalar ve benzeri eşya;	16.707.783	30.282.779	31.270.800	3,3%	2,3%
5808	Parça halinde kordonlar; işleme yapılmamış şeritçi eşyası, vb. süs eşyası	19.233.737	23.725.770	20.875.167	-12,0%	1,5%
5810	Parça, şerit veya motif halinde işlemler	73.800.704	82.140.804	75.245.915	-8,4%	5,4%
5811	Kapitoneli mensucat (parça halinde);	1.604.361	2.317.872	2.119.253	-8,6%	0,2%
8308	Adi metallere kancalar, toka, kopça, bağ deliği kapsülleri vb.,	45.921.866	67.440.936	80.722.225	19,7%	5,8%
9606	Düğmeler, çıtçıklar, düğme formları, bunların aksamı ve düğme taslakları	27.640.520	42.325.193	44.700.314	5,6%	3,2%
9607	Kayarak işleyen fermuarlar ve bunların aksam ve parçaları	35.967.686	49.474.669	50.755.563	2,6%	3,7%
Toplam		1.156.819.099	1.323.876.440	1.386.287.276	4,7%	100,0%

* Diğer sanayi dallarında kullanılan ürünler de dahildir.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

2022 yılı itibarıyla tekstil ve hazır giyim yan sanayi ihracatındaki en önemli pazarlar; ABD (%7,9'luk pay), Almanya (%7,3'lük pay), İtalya (%6,0'lık pay), İngiltere (%5,8'lik pay), ve Romanya (%4,1'lik pay) olmuştur.

Ülkelere Göre Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İhracatının Dağılımı (ABD \$)

İhracat	2021	2022	2021/22	2022
	Değer	Değer	Değişim	Pay
ABD	108.809.078	109.558.339	0,7%	7,9%
Almanya	102.084.028	101.016.636	-1,0%	7,3%
İtalya	74.404.620	83.069.398	11,6%	6,0%
İngiltere	90.038.324	79.921.957	-11,2%	5,8%
Romanya	53.437.306	56.844.009	6,4%	4,1%
Mısır	68.817.544	55.958.271	-18,7%	4,0%
İspanya	54.245.588	50.255.422	-7,4%	3,6%
Çekya	40.495.609	49.863.567	23,1%	3,6%
Rusya Federasyonu	29.886.295	41.331.919	38,3%	3,0%
Polonya	45.165.097	40.497.092	-10,3%	2,9%
Fas	43.086.105	40.476.557	-6,1%	2,9%

İran	32.153.677	39.407.589	22,6%	2,8%
Cezayir	40.099.818	33.788.433	-15,7%	2,4%
Bulgaristan	44.662.097	29.846.238	-33,2%	2,2%
Fransa	30.377.724	29.454.923	-3,0%	2,1%
Tunus	27.501.847	29.338.118	6,7%	2,1%
Belarus	20.809.270	27.708.372	33,2%	2,0%
Macaristan	18.011.055	26.983.569	49,8%	1,9%
Yunanistan	19.576.269	26.447.164	35,1%	1,9%
İsrail	17.472.693	23.611.837	35,1%	1,7%
İlk 20 Ülke Toplamı	961.134.044	975.379.410	1,5%	70,4%
Diğer Ülkeler	362.742.396	410.907.866	13,3%	29,6%
Genel Toplam	1.323.876.440	1.386.287.276	4,7%	100,0%

* Diğer sanayi dallarında kullanılan ürünler de dahildir.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

İTHALAT

Dünyanın sayılı tekstil ve hazır giyim sanayilerinden birine sahip olan Türkiye, yan sanayi girdilerinin önemli bir kısmını ithalat yoluyla temin etmektedir. Yıllar itibariyle değişim gösteren sektör ithalatı 2019 yılında 693 milyon Dolarken, 2020 yılında 642 milyon Dolar, 2022 yılında ise 738 milyon Dolar seviyesine yükselmiştir.

Ürünlere Göre Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İthalatı (ABD \$)

GTİP Kodu	GTİP Tanımı	2020	2021	2022	2021/22	2022
		Değer	Değer	Değer	Değişim	Pay
5204	Pamuktan dikiş ipliği	1.022.307	2.102.467	2.076.662	-1,2%	0,3%
5401	Sentetik ve suni filamentlerden dikiş ipliği	13.347.749	17.709.893	17.188.878	-2,9%	2,3%
5508	Sentetik ve suni devamsız liflerden dikiş ipliği	43.079.957	40.538.287	43.381.728	7,0%	5,9%
5601	Dokumaya elverişli maddelerden vatka ve vatkadan mamul eşya,	45.908.125	43.333.727	66.260.289	52,9%	9,0%
5602	Keçeler	27.826.214	31.170.343	30.814.433	-1,1%	4,2%
5603	Dokunmamış mensucat	266.003.006	217.717.073	203.280.479	-6,6%	27,5%
5604	Dokumaya elverişli maddelerle kaplanmış kauçuk ip ve halatlar	5.681.450	6.007.313	9.952.165	65,7%	1,3%
5806	Kordelalar (58.07 pozisyonundakiler hariç),	52.959.652	62.859.456	79.990.194	27,3%	10,8%
5807	Dokumaya elverişli maddelerden işlenmemiş etiketler, armalar ve benzeri eşya;	17.410.362	22.520.584	26.062.922	15,7%	3,5%
5808	Parça halinde kordonlar; işleme yapılmamış şeritçi eşyası, vb. süs eşyası	6.261.758	7.314.377	7.622.280	4,2%	1,0%
5810	Parça, şerit veya motif halinde işlemler	26.414.163	22.328.902	37.850.577	69,5%	5,1%
5811	Kapitoneli mensucat (parça halinde);	4.134.181	4.172.526	3.546.082	-15,0%	0,5%
8308	Adi metallerden kancalar, toka, kopça, bağ deliği kapsülleri vb.,	46.726.441	60.342.081	71.270.247	18,1%	9,7%
9606	Dügmeler, çıtçıtlar, düğme formları, bunların aksamı ve düğme taslakları	23.116.453	33.580.806	44.297.250	31,9%	6,0%
9607	Kayarak işleyen fermuarlar ve bunların aksam ve parçaları	62.473.099	76.374.796	94.545.040	23,8%	12,8%
Toplam		642.364.917	648.072.631	738.139.226	13,9%	100,0%

(* Diğer sanayi dallarında kullanılan ürünler de dahildir.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

Söz konusu ithalat ülkeler bazında incelendiğinde ise Çin (%30,8 pay ile), İtalya (%15,1 pay ile), Almanya (%11,2 pay ile), Litvanya (%2,7 pay ile) ve Romanya (%1) başta gelen ülkelerdir.

Ülkelere Göre Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İthalatının Dağılımı (ABD \$)

İthalat	2021	2022	2021/22	2022
	Değer	Değer	Değişim	Pay
Çin	178.068.261	227.093.792	27,5%	30,8%
İtalya	109.353.809	111.563.489	2,0%	15,1%
Almanya	81.609.921	82.606.494	1,2%	11,2%
Mısır	45.942.798	45.506.094	-1,0%	6,2%
Litvanya	7.643.917	19.598.314	156,4%	2,7%
Romanya	14.931.426	16.319.850	9,3%	2,2%
Fransa	15.258.971	15.994.857	4,8%	2,2%
ABD	8.351.895	14.252.160	70,6%	1,9%
İspanya	13.735.522	13.917.600	1,3%	1,9%
Polonya	8.914.590	12.481.455	40,0%	1,7%
Ukrayna	13.247.468	12.030.378	-9,2%	1,6%
Japonya	8.744.859	10.150.467	16,1%	1,4%
Hindistan	11.952.043	10.056.232	-15,9%	1,4%
Çekya	10.145.846	10.031.220	-1,1%	1,4%
Tayvan	7.261.769	8.893.230	22,5%	1,2%
Güney Kore	6.002.410	8.251.339	37,5%	1,1%
Bulgaristan	4.570.351	8.092.044	77,1%	1,1%
İngiltere	7.308.449	6.992.900	-4,3%	0,9%
Endonezya	6.820.223	6.659.115	-2,4%	0,9%
Avusturya	5.734.075	6.183.452	7,8%	0,8%
İlk 20 Ülke Toplamı	565.598.603	646.674.482	14,3%	87,6%
Diğer Ülkeler	82.474.028	91.464.744	10,9%	12,4%
Genel Toplam	648.072.631	738.139.226	13,9%	100,0%

(*) Diğer sanayi dallarında kullanılan ürünler de dahildir.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Bilgi Sistemi

DÜNYA TİCARETİ

İhracat

2020 yılında 39 milyar dolar olan dünya tekstil ve hazır giyim yan sanayi ürünleri ihracatı, 2021 yılında %11,7 oranında artarak 43,6 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. Dünya ticaretine konu olan en önemli ürünler; yaklaşık 19,5 milyar dolarla dokunmamış mensucat, 4,48 milyar dolarla dokunmuş kordela ve boldükler, 4,2 milyar dolarla adi metallere diğer eşya (fermuar, toka, kopça, kapsül, perçin, boncuk, pul) ve 3,2 milyar dolarla kayarak işleyen fermuar vb. ile 2,47 milyar dolarla vatkalar olmuştur.

Dünya Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İhracatı (Bin ABD \$)

GTİP	Ürünler	2020	2021	2020/21 (%) Değer	2021 (%) Pay
5603	Dokunmamış Mensucat (Emdirilmiş)	18.991.529	19.597.012	3,2%	44,9%
5806	Dokunmuş Kordelalar, Boldükler	3.753.418	4.483.057	19,4%	10,3%
8308	Adi Metallerden Fermuar, Toka, Koçça, Kapsül, Perçin, Boncuk, Pul	3.243.575	4.217.940	30,0%	9,7%
9607	Kayarak İşleyen Fermuar Vb. Aksam, Parçaları	2.607.476	3.239.711	24,2%	7,4%
5601	Vatkalar, Vatka Mamulleri, Kırpıntı, Toz, Tanazlar	2.403.778	2.473.296	2,9%	5,7%
9606	Düğme, Çıtçı, Yapışan Fermuar, Düğme Kalıbı, Vb Aksamı, Parçaları	1.459.502	1.856.830	27,2%	4,3%
5810	İşlemeler (Parça, Şerit, Motif Halinde)	1.264.816	1.601.785	26,6%	3,7%
5807	Etiketler, Markalar Vb.Eşya-Parça, Şerit, Şekilli Kesilmiş	1.059.735	1.328.817	25,4%	3,0%
5401	Dokumaya Elverişli Suni Ve Sentetik Lifden Dikiş İpliği	1.128.816	1.315.601	16,5%	3,0%
5602	Keçe (Emdirilmiş, Sıvanmış)	1.061.058	1.197.638	12,9%	2,7%
5604	Dokumaya Elverişli Maddelerle Kaplanmış Kauçuk İp Ve Halatlar;	771.507	783.668	1,6%	1,8%
5508	Parça Halinde Kordon, Saçak, Ponpon Vb Eşya	607.703	702.979	15,7%	1,6%
5808	Parça Halinde Kordon, Saçak, Ponpon Vb Eşya	397.566	471.820	18,7%	1,1%
5811	Kapitoneli Mensucat (Parçalı)	183.972	224.339	21,9%	0,5%
5204	Pamuktan Dikiş İpliği	114.409	125.647	9,8%	0,3%
Toplam		39.048.860	43.620.140	11,7%	100

Kaynak: ITC Trademap

* Diğer sanayi dallarında kullanılan ürünler de dahildir.

Tekstil ve hazır giyim yan sanayi ihracatında Çin (%28), Almanya (%8,6), ABD (%7,), İtalya (%6,7), Hong Kong (%4,9), Japonya (%4), Fransa (%3,1), Tayvan (%3,1), Türkiye (%3) ve Güney Kore (%2,2) önde gelen ülkelerdir.

Dünya Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İhracatı (Bin ABD \$)

Ülke	2020	2021	2020/21 (%) Değer	2021 (%) Pay
Çin	11.562.032	12.193.196	5,5%	28,0%
Almanya	3.333.266	3.749.259	12,5%	8,6%
ABD	2.763.687	3.054.201	10,5%	7,0%
İtalya	2.378.705	2.915.779	22,6%	6,7%
Hong Kong, Çin	1.697.907	2.156.126	27,0%	4,9%
Japonya	1.452.416	1.729.226	19,1%	4,0%
Fransa	1.146.217	1.373.822	19,9%	3,1%
Tayvan	1.217.101	1.372.872	12,8%	3,1%

Türkiye	1.156.853	1.323.998	14,4%	3,0%
Güney Kore	862.305	943.484	9,4%	2,2%
Diğer	11.478.371	12.808.177	11,6%	29,4%
Toplam	39.048.860	43.620.140	11,7	100

Kaynak: ITC Trademap

İthalat

Dünya tekstil ve hazır giyim yan sanayi ithalatı ürün grupları bazında incelendiğinde, doğal olarak dünya ihracatına paralel bir tablo ortaya çıkmaktadır.

Dünya Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İthalatı (Bin ABD \$)

GTİP	Ürünler	2020	2021	20/21 (%) Değer	2021 (%) Pay
5603	Dokunmamış Mensucat (Emdirilmiş)	17.708.874	19.083.087	7,8%	46,1%
8308	Adi Metallerden Fermuar, Toka, Kopça, Kapsül, Perçin, Boncuk, Pul	3.132.947	4.050.001	29,3%	9,8%
5806	Dokunmuş Kordelalar, Boldükler	3.258.001	4.042.656	24,1%	9,8%
9607	Kayarak İşleyen Fermuar Vb. Aksam, Parçaları	2.308.541	3.078.647	33,4%	7,4%
5601	Vatkalar, Votka Mamulleri, Kırpıntı, Toz, Tanazlar	2.485.709	2.531.008	1,8%	6,1%
9606	Düğme, Çitçit, Yapışan Fermuar, Düğme Kalıbı, Vb Aksamı, Parçaları	1.379.261	1.729.071	25,4%	4,2%
5807	Etiketler, Markalar Vb.Eşya-Parça, Şerit, Şekilli Kesilmiş	1.079.389	1.315.153	21,8%	3,2%
5602	Keçe (Emdirilmiş, Sıvanmış)	1.246.210	1.301.849	4,5%	3,1%
5401	Dokumaya Elverişli Suni Ve Sentetik Lifden Dikiş İpliği	991.705	1.160.664	17,0%	2,8%
5810	İşlemeler (Parça, Şerit, Motif Halinde)	660.566	956.918	44,9%	2,3%
5508	Suni-Sentetik Devamsız Lifden Dikiş İpliği	516.028	621.296	20,4%	1,5%
5604	Dokumaya Elverişli Maddelerle Kaplanmış Kauçuk İp Ve Halatlar	575.473	602.395	4,7%	1,5%
5808	Parça Halinde Kordon, Saçak, Ponpon Vb Eşya	483.281	406.677	-15,9%	1,0%
5811	Kapitoneli Mensucat (Parçalı)	279.324	370.741	32,7%	0,9%
5204	Pamuktan Dikiş İpliği	129.931	149.913	15,4%	0,4%
Toplam		36.235.240	41.400.076	14,3%	100,0%

Kaynak: ITC Trademap

*Diğer sanayi dallarında kullanılan ürünler de dahildir.

Dünya tekstil ve hazır giyim yan sanayi ithalatı ülkeler bazında değerlendirildiğinde ise, ABD (%8,5), Vietnam (%6,5), Almanya (%5,3), Çin (%4,6), Fransa (%3,8), İtalya (%3,3), Hong Kong (%3,3), Meksika (%3), Japonya (%3), ve Endonezya (%2,8) başta gelen ülkelerdir.

Dünya Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi İthalatı (Bin ABD \$)

Ürünler	2020	2021	2020/21 (%) Değer	2021 (%) Pay
ABD	3.128.691	3.508.567	12,1%	8,5%
Vietnam	2.489.246	2.679.059	7,6%	6,5%
Almanya	1.895.760	2.181.788	15,1%	5,3%
Çin	1.971.425	1.920.610	-2,6%	4,6%
Fransa	1.265.228	1.555.661	23,0%	3,8%
İtalya	1.139.080	1.386.409	21,7%	3,3%
Hong Kong, Çin	1.085.818	1.353.489	24,7%	3,3%
Meksika	1.123.450	1.236.610	10,1%	3,0%
Japonya	1.210.433	1.221.707	0,9%	3,0%
Endonezya	935.568	1.169.586	25,0%	2,8%
Diğer	19.990.541	23.186.590	16,0%	56,0%
Toplam	36.235.240	41.400.076	14,3%	100

Kaynak: ITC Trademap